

ORIGINAL ARTICLE / ORİJİNAL MAKALE

Hemşirelik Öğrencileri İçin Motivasyon Ölçeğinin Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

The Turkish Validity and Reliability Study of the Motivation for Nursing Student Scale

Elif Ağar Yavuz¹

Gülşah Gürol Arslan²

Gizem Göktuna³

¹Uzman Hemşire, İzmir Şehir Hastanesi, İzmir, Türkiye

²Prof. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

³Dr. Öğr. Üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

Geliş: 17.10.2025, **Kabul:** 04.09.2026

Öz

Giriş: Motivasyon, hemşirelik öğrencilerinin akademik başarı, öğrenme süreci ve mesleki gelişimleri üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır.

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin akademik motivasyonlarını değerlendirmeye yönelik olarak geliştirilen “The Motivation for Nursing Student Scale” ölçeğini Türkçe’ye uyarlamayı ve psikometrik özelliklerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Metodolojik tipte olan çalışmanın örneklemini 333 lisans hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında “Öğrenci Tanımlama Formu” ve “Hemşirelik Öğrencileri için Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçeğin geçerliliğini belirlemek amacıyla dil ve kapsam geçerliliği analizleri yapılmış, yapı geçerliliği ise doğrulayıcı faktör analiziyle test edilmiştir. Ölçeğin güvenilirliği cronbach alfa katsayısı, eşleştirilmiş t testi, madde-toplam korelasyonları, Guttman Split-Half, Spearman-Brown katsayıları ve Hotelling’s T² testi kullanılarak sağlanmıştır.

Bulgular: Ölçeğin kapsam geçerlik indeksinin 0.96 olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin tamamı için Cronbach alfa değeri 0.78 dir. Ölçeğin zamana göre değişmezlik gösterdiği ($p > 0.05$) saptanmıştır. Ayrıca, ölçekte tepki yanlılığının bulunmadığı (Hotelling’s T² = 842.218, $p < 0.001$) ve Spearman-Brown ve Guttman Split-Half katsayılarının da 0.70’in üzerinde olduğu belirlenmiştir. Faktör analizinde tüm faktör yükleri 0.30’un üzerindedir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda modelin kabul edilebilir uyum gösterdiği belirlenmiş (GFI = 0.92, AGFI = 0.89, CFI = 0.90, TLI = 0.88, NFI = 0.85, IFI = 0.91, RMSEA = 0.061) ve tüm faktör yüklerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Türkçe’ye kazandırılması amaçlanan Hemşirelik Öğrencileri için Motivasyon Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliğinin sağlandığı Türkçe formunun hemşirelik öğrencileri ile yapılacak çalışmalarda kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Motivasyon, Hemşirelik Öğrencileri, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik

Sorumlu Yazar: Gizem GÖKTUNA, Dr. Öğr. Üyesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye.

Email: gizemgoktuna@gmail.com , **Tel:** 00902324124765

Nasıl Atıf Yapılır: Ağar Yavuz E, Gürol Arslan G, Göktuna G. Hemşirelik Öğrencileri için Motivasyon Ölçeğinin Türkçe Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. Etkili Hemşirelik Dergisi. 2026;19(4): 684-696

Journal of Nursing Effect published by Cetus Publishing.

Journal of Nursing Effect 2026 Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License

Abstract

Background: Motivation plays a crucial role in the academic achievement, learning process, and professional development of nursing students.

Objective: This study aimed to adapt “The Motivation for Nursing Student Scale” into Turkish and to examine its psychometric properties.

Method: This methodological study was conducted with 333 undergraduate nursing students. Data were collected using the Student Identification Form and the Motivation for Nursing Student Scale. Language and content validity were assessed to determine validity, and construct validity was examined using confirmatory factor analysis. Reliability was evaluated using Cronbach’s alpha coefficient, paired t-test, item–total correlations, Guttman split-half, Spearman–Brown coefficients, and Hotelling’s T^2 test.

Results: The content validity index of the scale was 0.96. The Cronbach’s alpha coefficient for the total scale was 0.78. The scale demonstrated temporal stability as indicated by significant test–retest results ($p < 0.001$). In addition, no response bias was detected (Hotelling’s $T^2 = 842.218$, $p < 0.001$), and the Spearman–Brown and Guttman split-half coefficients were above 0.70. In factor analysis, all factor loadings were above 0.30. Confirmatory factor analysis demonstrated that the model showed an acceptable fit to the data (GFI = 0.92, AGFI = 0.89, CFI = 0.90, TLI = 0.88, NFI = 0.85, IFI = 0.91, RMSEA = 0.061).

Conclusion: The Turkish version of the Motivation for Nursing Student Scale was found to be a valid and reliable measurement tool. It can be used to assess the academic motivation of nursing students.

Keywords: Motivation, Nursing Students, Psychometrics, Validity, Reliability

GİRİŞ

Motivasyon, eğitim başarısının en önemli belirleyicilerinden biridir ve diğer tüm alanlarda olduğu gibi hemşirelikte de büyük bir öneme sahiptir (Saeedi, Ghafouri, Tehrani, ve Abedini, 2021). Hemşirelik öğrencilerinin etkili bir şekilde öğrenmeleri, kendilerini geliştirmeleri ve akademik başarı elde etmeleri üzerinde motivasyonun belirleyici bir unsur olduğu vurgulanmaktadır (Deci, ve Ryan, 2000). Çeşitli araştırmalar, hemşirelik öğrencilerinin kendi kendine öğrenme ve gelişim süreçlerinde tamamlayıcı bir rol oynayan akademik motivasyonun; öğrencilerin görevlerini başarıyla yerine getirmelerine, hedeflerine veya belirli bir beceriye ulaşmalarına ve öğrenme ile akademik başarılarını sürdürmelerine katkı sağlayan önemli bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır (Arbabisarjou, Zare, Shahrakipour, ve Ghoreishinia, 2016).

Araştırmalarda, hemşirelik öğrencilerinin hata yapma korkusu yaşamaları, hasta ve hasta yakınlarıyla iletişimde kendilerini yetersiz hissetmeleri, öğretim elemanları veya diğer öğrencilerle sorun yaşamaları, derslere katılımda ve bakım hizmeti sunumunda güçlük çekmeleri nedeniyle yüksek düzeyde stres yaşadıkları ve bu durumun hata yapma kaygısını artırdığı belirtilmektedir (Bayrak, ve Emirza, 2025; Mohamed, Ali, Ebrahim, Ahmed, ve Wahba, 2024; Visier-Alfonso vd., 2024). Bunun yanı sıra, yaşanan çatışmaların ve çeşitli içsel ve dışsal faktörlerin etkisiyle farklı stresli durumlarla karşılaşan öğrencilerin başarı düzeylerinin düştüğü görülmüştür. Hemşirelik öğrencilerinde ortaya çıkan bu stres, fiziksel, psikolojik ve sosyal sağlıklarını olumsuz etkileyerek yaşam kalitelerinin düşmesine ve motivasyonlarının azalmasına yol açmaktadır (Aboshaiqah, ve Cruz, 2019; Deci, ve Ryan,

2000a; Rafii, Saeedi, ve Parvizy, 2019). Akademik motivasyonu azalan öğrencilerde akademik katılımın düştüğü ve bunun okuldan ayrılma niyetini artırdığı bildirilmektedir (Salanova, Schaufeli, Martínez, ve Bresó, 2021; Viottini vd., 2024). Tüm bu durum, yüksek motivasyona sahip hemşirelere duyulan ihtiyaç nedeniyle sağlık sistemleri açısından önemli bir endişe kaynağı oluşturmaktadır (Bakker vd., 2019). Araştırmalar, akademik motivasyonu yüksek olan hemşirelik öğrencilerinin öğrenme ve problem çözme becerilerinin daha gelişmiş olduğunu, derslere katılım oranlarının da daha yüksek seyrettiğini ortaya koymaktadır. Bu öğrencilerin öğrenme etkinliklerine daha fazla odaklandıkları, etkili öğrenme ve çalışma stratejilerini tercih ettikleri ve gerektiğinde yardım arama davranışı gösterdikleri bilinmektedir. Tüm bu özellikler, öğrencilerin akademik başarı ve performanslarını artırmakta; aynı zamanda kariyer seçimlerinde kendilerine güven duymalarını ve sağlık hizmetlerine daha güçlü bir bağlılık geliştirmelerini desteklemektedir (Qing, ve Wahid, 2025; Shen, Spencer, Tag-sold, ve Kim, 2025). Öğrenme süreçlerine etkin biçimde katılan öğrenciler yalnızca akademik başarıya ulaşmakla kalmamakta, aynı zamanda klinik uygulamalarda karşılaştıkları durumlarda problem çözme becerileri gelişmiş, kendine güvenen, etkili iletişim kurabilen ve psikolojik olarak dayanıklı bireyler hâline gelmektedir. Bu özelliklerin, öğrencilerin gelecekte hasta bakımına ilişkin sorumlulukları daha etkin bir şekilde yerine getirmelerini desteklediği bildirilmektedir (Labrague, McEnroe-Petitte, Fronda, ve Obeidat, 2021; Viottini vd., 2024).

Kaliteli hemşirelik eğitiminin sağlanabilmesi için akademik motivasyonu artırmaya yönelik etkili müdahalelerin belirlenmesi, öğrencilerin hangi unsurlardan motive olduklarının anlaşılması ve bu motivasyon kaynaklarının doğru şekilde desteklenmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda, öğren-

cilerin motivasyonunu olumlu yönde etkileyen girişimlerin uygulanması, öğretim verimliliğinin artmasına katkı sağlamaktadır (Bakhshandeh Bavarsad, Hakim, Azimi, Latifi, ve Ghalvandi, 2015; Mohamed, ve Alsayed, 2021; Özdelikara, ve Babur, 2016). Ayrıca öğretim elemanlarının eğitim sürecinde karşılaşılan sorunlara çözüm üretebilmeleri ve eğitim kalitesini yükseltebilmeleri için düşük motivasyona sahip öğrencileri tespit etmeleri, bu sorunların giderilmesine yönelik çalışmalar yapmaları, yüksek motivasyona sahip öğrencilerin hemşirelik mesleğine olan ilgilerini korumaları ve akademik motivasyonu destekleyecek etkili öğretim stratejilerine hâkim olmaları gerektiği vurgulanmaktadır. (Bakhshandeh Bavarsad, Hakim, Azimi, Latifi, ve Ghalvandi, 2015; Doğan, ve Yıldırım, 2019; Millanzi, ve Kibusi, 2021; Saeedi, Ghafouri, Tehrani, ve Abedini, 2021).

Türkiye’de hemşirelik öğrencilerinin akademik başarı ve motivasyonlarını değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilen birçok araştırmada; Akademik Motivasyon Ölçeği (Karagüven, 2012), Akademik Güdülenme Ölçeği (Erol, 2020), Başarı Odaklı Motivasyon Ölçeği (Balkaya, Bilge, ve Dönmez, 2022) ve Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği (Acat, ve Köşgeroğlu, 2006) gibi çeşitli ölçeklerin kullanıldığı görülmektedir. Ancak bu ölçeklerin hemşirelik öğrencilerine özgü olarak geliştirilmediği dikkat çekmektedir. Yapılan incelemeler sonucunda, hemşirelik öğrencilerinin akademik motivasyonlarını ölçmeye yönelik özel olarak geliştirilmiş geçerli ve güvenilir tek ölçeğin, Bulfone ve arkadaşları (2021) tarafından geliştirilen “The Motivation for Nursing Student Scale” olduğu belirlenmiştir (Bulfone vd., 2021). Bu doğrultuda, çalışmamızın amacı, literatürdeki bu boşluğu doldurmak üzere “The Motivation for Nursing Student Scale” ölçeğini Türkçe’ye uyarlamak ve psikometrik özelliklerini test etmektir.

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Bu araştırma, “The Motivation for Nursing Student Scale” Ölçeğinin Türkçe’ye uyarlanarak geçerlik ve güvenilirliğini değerlendirmek amacı ile yapılan metodolojik tipte bir çalışmadır.

Araştırmanın Yeri ve Zaman

Bu araştırma, bir devlet üniversitesinin Hemşirelik Fakültesi’nde yürütülmüştür. Veriler, araştırmacı tarafından Mart-Nisan 2024 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden yüz yüze görüşmeler yoluyla toplanmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma 2023-2024 bahar yarıyılında bir devlet üniversitesinin Hemşirelik Fakültesi’nde eğitim gören 333 hemşirelik öğrencisiyle yürütülmüştür. Örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında, ölçek geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında faktör analizi yapabilmek için örneklemin ölçek madde sayısının en az 5 - 10 veya 15 katı olması önerilmektedir (Tavşancıl, 2010). Uyarlanacak ölçeğin 20 maddelik bir ölçek olması nedeniyle örneklem sayısı 300 olarak planlanmıştır. Olası kayıplar da dikkate alınarak çalışmanın örneklemini 333 kişi oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları-Geçerlik ve Güvenirlik Bilgileri

Çalışmanın verileri, “Öğrenci Tanılama Formu” ve “Hemşirelik Öğrencileri İçin Motivasyon Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Veri toplamadan önce katılımcılar çalışma hakkında bilgilendirilmiş ve yazılı-sözlü onayları alınmıştır. Veri toplama araçları yüz yüze görüşmeler yoluyla katılımcıların kendileri tarafından doldurulmuştur. Ölçeğin doldurulması ortalama 5–10 dakika sürmüştür. Test-tekrar test güvenilirliğini değer-

lendirmek amacıyla, üç hafta sonra katılımcılara ölçek yeniden uygulanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmış ve ölçeğin dört faktörlü yapısı test edilmiştir.

Öğrenci Tanılama Formu

Form, öğrencilerin yaş, sınıf, cinsiyet ve meslek seçimi ile ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Hemşirelik Öğrencileri için Motivasyon Ölçeği (HÖMÖ)

Bulfone ve ark. (2021) tarafından hemşirelik öğrencilerinin akademik motivasyonunu değerlendirmek için geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek 1 (kesinlikle katılmıyorum) ile 5 (kesinlikle katılıyorum) arasında değişen 5 puanlık bir skala ile yanıtlanmıştır. Ölçeğin bazı maddeleri (2,3,7,9) ters puanlanmaktadır. Ölçekten elde edilecek maksimum skor 100, minimum skor ise 20 dir. Ölçekten alınan puanların artması, öğrencilerin motivasyon düzeylerinin arttığını göstermektedir. Kapsam geçerliğinde (CVI=0.90) olarak bulunmuştur. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) sonucunda ölçeğin toplam varyansın %37.5’ini açıkladığı ve 20 madde 4 faktörlü (içsel motivasyon, içe yansıtılmış motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk) bir yapı sergilediği görülmektedir. DFA sonuçları da kabul edilebilir uyum iyiliği değerleri ($\chi^2=622.835$, $df=160$, CFI=0.90, RMSEA=0.060) ile bu yapıyı doğrulamıştır. Ölçeğin içsel motivasyon, içe yansıtılmış motivasyon, dışsal motivasyon ve motivasyonsuzluk alt boyutlarına ilişkin cronbach alfa değerleri sırasıyla 0,78, 0,86, 0,73 ve 0,74’tür.

Verilerin Analizi

Dil Geçerliği

Ölçek her iki dil ve kültüre hâkim bir dil uzmanı ve konu uzmanı tarafından birbirinden bağımsız olarak İngilizceden Türkçe’ye çevrilmiştir.

Çeviriler tamamlandıktan sonra araştırmacılar iki metni anlamsal, dilbilgisel ve bağlamsal açılardan karşılaştırmış, tek metin haline getirerek ölçeğin Türkçe versiyonunu hazırlamışlardır. Daha sonra, Türkçe form, hem Türkçe hem de İngilizce'ye hâkim olan farklı bir dilbilimci tarafından tekrar İngilizce'ye çevrilmiştir. Yeni İngilizce metin, ölçeğin orijinal formunun geliştiricisi olan Bulfone'ya e-posta yoluyla iletilmiş ve ölçekler arasında herhangi bir fark olmadığı teyit edilmiştir. Son aşamada, Türk dili ve hemşirelik alanındaki uzmanlarla birlikte nihai bir değerlendirme yapılmış ve ölçek son hâlini almıştır.

Kapsam Geçerliği

Kapsam geçerlik indeksi Lynn tekniği kullanarak hesaplanmıştır. Polit ve Beck'e göre, 6–10 uzman olduğunda “Madde Kapsam Geçerlilik İndeksi” (M-KGİ) ve “Ölçek Kapsam Geçerlilik İndeksi” (Ö-KGİ)'nin ≥ 0.80 olması gerekmektedir (Polit, ve Beck, 2006). Bu aşamada alanında uzman yedi araştırmacıdan ölçek maddelerinin açık olup olmadığını ve Türk toplumu için uygun olup olmadığını dört puanlık bir ölçek ile değerlendirmeleri, bir madde için revizyon gerekliyse o madde için önerilerini belirtmeleri istenmiştir. Uzmanların incelemeleri doğrultusunda düzeltilen ya da ölçekten çıkarılan madde olmamıştır. Her bir madde için M-KGİ, ölçeğin geneli için ise Ö-KGİ hesaplanmıştır. M-KGİ değeri 0.962, Ö-KGİ değeri ise 0.964 olarak bulunmuştur. Uzman görüşleri sonrası pilot uygulama aşamasına geçilmiştir.

Pilot Uygulama

Kapsam geçerliği hesaplandıktan sonra ölçek 30 katılımcı üzerinde uygulanmıştır. Katılımcılardan ölçekteki maddeleri yanıtlamaları ve maddeleri açıklık ve anlaşılabilirlik açısından değerlendirmeleri istenmiştir. Katılımcılar ölçek maddelerini yanıtlamış bir revizyon önermemişlerdir.

Pilot uygulama aşamasına dâhil edilen katılımcılar örnekleme alınmamıştır (Şencan, 2005). Dil geçerliliği, kapsam geçerliliği ve ölçeğin son hali onaylandıktan sonra bir sonraki adım olarak ölçeğin örneklem grubuna uygulanması aşamasına geçilmiştir.

Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler IBM SPSS 25 (Statistical Package for Social Sciences) programı kullanılarak analiz edilmiştir. Tanımlayıcı istatistikler olarak sayı (n) ve yüzde (%) verilmiştir. Yapı geçerliği doğrulayıcı faktör analizi yöntemi kullanılarak sağlanmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi için IBM SPSS AMOS 25 yazılımı kullanılmıştır. Kestirim yöntemi olarak maksimum olabilirlik (maximum likelihood) yöntemi tercih edilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonrasında model uyum indeksleri ve faktör yükleri incelenmiştir.

Ölçeğin güvenirliği; Guttman Split-Half, Spearman-Brown katsayıları, Cronbach's alfa, madde-toplam korelasyonları ve yanıt yanlılığını değerlendirmek amacıyla Hotelling's T^2 testi ile incelenmiştir. Ölçeğin zamana göre değişmezliğini belirlemek amacıyla test-tekrar test yöntemi uygulanmıştır. İki uygulama arasındaki puanların benzerliğini test etmek için bağımlı gruplar (eşleştirilmiş) t-testi, puanlar arasındaki ilişkinin yönü ve şiddetini belirlemek için ise Pearson korelasyon katsayısı kullanılmıştır. Ölçek, 3 hafta arayla 35 kişilik bir örneklem grubuna iki kez uygulanmıştır. Bu alt örnekleme verilerinin normal dağılıma uygunluğu Q-Q grafiği ile değerlendirilmiş ve dağılımın yaklaşık normal olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda test-tekrar test analizlerinde parametrik testler tercih edilmiştir. Korelasyon katsayılarının yorumlanmasında 0,00–0,29 zayıf, 0,30–0,59 orta ve 0,60–1,00 güçlü ilişki olarak kabul edilmiştir. (Schober,

Boer, ve Schwarte, 2018). İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması için öncelikle ölçeği geliştiren yazardan izin alınmıştır. Daha sonra araştırmanın yürütüleceği Hemşirelik Fakültesi Dekanlığından kurum izni ve Üniversitenin Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik kurul izni alınmıştır (Onay Tarihi: 10.01.2024 Karar No: 2024/02-11). Araştırmaya katılan öğrenciler araştırma hakkında bilgilendirilmiş yazılı ve sözlü onamları alınmıştır. Çalışmada araştırma ve yayın etiği ilkelerine uyul-

muştur.

BULGULAR

Katılımcı öğrencilerin %52.6'sının 20 yaş ve altında, %76.6'sının kadın, %56.2'sinin gelirinin gidere denk olduğu ve %54.4'ünün mesleği isteyerek seçtiği belirlenmiştir. Bunların yanında, mesleği seçme nedenlerine bakıldığında %55.3'ünün mezuniyet sonrası kolay iş bulabilmek için bu mesleği tercih ettiği görülmüştür. Meslek seçiminde, öğrencilerin %55.6'sının en çok kendi kararlarından etkilendikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin diğer tanımlayıcı özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri (n=333)

Tanımlayıcı özellikler	n	%
Yaş	≤ 20	175
	21- 22	122
	≥ 23	36
Sınıf	1	87
	2	122
	3	124
Cinsiyet	Kadın	255
	Erkek	78
Gelir durumu	Gelir giderden fazla	31
	Gelir gidere denk	187
	Gelir giderden az	115
Mezun olduğu lise	Sağlık Meslek Lisesi	13
	Diğer (Anadolu/Fen Lisesi/Özel Lise vb.)	320
Hemşirelik mesleğini isteyerek seçme durumu	İsteyerek	181
	İstemeyerek	152
	Mezuniyet sonrası kolay iş bulabilme	184
Hemşireliği seçme nedeni	Üniversiteye giriş puanı	51
	İnsanlara yardım etme isteği	48
	Diğer (aile isteği, ailede hemşire olması vb.)	50
Meslek seçiminde en çok etkili olan kişiler	Bireyin kendisi	185
	Ailesi	110
	Diğer (öğretmen, arkadaş, vb.)	38
Okula başlamadan önce mesleğe ilişkin düşünceler	Olumlu	131
	Kısmen olumlu	153
	Olumsuz	49
Hemşirelik eğitiminden beklentiler	Öğretim elemanlarının (akademik yönde) destek olması	106
	Mesleki bilgi ve becerilerin artırılması	140
	Olanakların artırılması (kütüphane, bilgisayar, eksik araç-gereç)	69
	Beklenti yok	18
Meslekle ilgili geleceğe yönelik hedefler	Hemşire olarak çalışma	120
	Akademisyen olarak çalışma	81
	Hemşirelik dışında başka bir meslekte çalışma	39
	Kararsız	93

Geçerlilikle İlgili Bulgular**Dil ve Kapsam Geçerliği**

“Hemşirelik Öğrencileri İçin Motivasyon Ölçeğinin dil geçerliği sağlandıktan sonra, kapsam geçerliği için uzmanlara gönderilmiş ve gelen yanıtlar doğrultusunda kapsam geçerlik oranları hesaplanmıştır.

Yapı Geçerliği

Orijinal ölçekte dört boyut ve toplam 20 madde yer almaktadır. Yapı geçerliliği analizlerine geçilmeden önce, ölçeğe ilişkin madde analizleri gerçekleştirilmiş ve maddelerin ayırt ediciliğini değerlendirmek amacıyla madde-toplam puan korelasyonları incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda dört maddenin madde-toplam korelasyon değerlerinin kabul edilebilir eşik değer olan 0,30’un altında olduğu belirlenmiştir. Bu maddeler; “Arkadaşlarım ve/veya akrabalarım bana hemşirelik mesleğini önerdi” ($r = 0,20$), “Sağlık hizmetlerinde çalıştım/çalışıyorum” ($r = 0,14$), “Üniversite tercihi yaparken ne yapmam gerektiğini bilmiyordum” ($r = 0,27$) ve “Sağlık hizmetlerinde çalışan aile üyelerim var” ($r = 0,06$) olup, orijinal ölçek geliştiricisinin bilgisi ve onayı doğrultusunda ölçekten çıkarılmıştır.

Bu doğrultuda analizlere 16 maddelik yapı ile devam edilmiştir. Çıkarılan maddeler sonrasında, dışsal motivasyon alt boyutunun iki maddeden oluşması nedeniyle bu maddeler arasındaki ilişki inter-item korelasyon ile değerlendirilmiş ve maddeler arasında orta düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($r = 0,457$; $p < 0,01$). Bu bulgu, alt boyutun korunmasını desteklemektedir.

Doğrulamalı faktör analizi (DFA) 16 maddelik uyarlanmış ölçek üzerinden yürütülmüştür. DFA sonucunda, uyum indeksleri $\chi^2/df = 2,224$, RMSEA = 0,061, GFI = 0,92, CFI = 0,90, TLI = 0,88, NFI = 0,85, IFI = 0,91 ve AGFI = 0,89 olarak bulunmuştur (Tablo 2). Elde edilen değerler modelin genel olarak kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Ayrıca DFA sonuçları, içsel motivasyon alt boyutunun faktör yüklerinin 0,52 ile 0,78 arasında, içe yansıtılmış motivasyon alt boyutunun faktör yüklerinin 0,44 ile 0,73 arasında, dışsal motivasyon alt boyutunun faktör yüklerinin 0,59 ile 0,77 arasında ve motivasyonsuzluk alt boyutunun faktör yüklerinin 0,41 ile 0,69 arasında değiştiğini göstermiştir (Şekil 1).

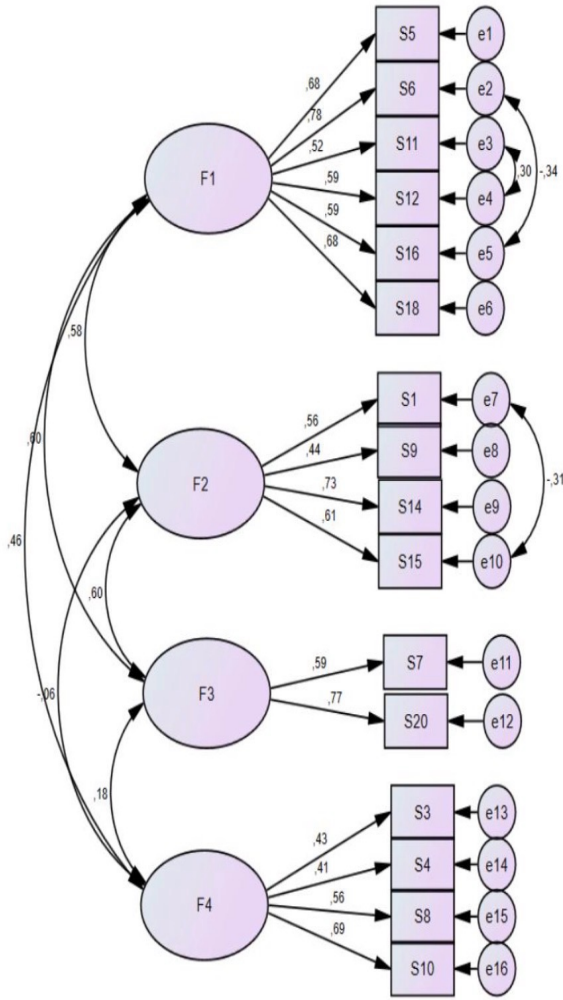
Tablo 2. Hemşirelik Öğrencileri İçin Motivasyon Ölçeğinin Doğrulamalı Faktör Analizine İlişkin Uyum İndeksleri

	χ^2/df	RMSEA	GFI	CFI	TLI	NFI	IFI	AGFI
Dört faktörlü model	2.224	0.061	0.92	0.90	0.88	0.85	0.91	0.89

χ^2/df : Ki-Kare/Serbestlik derecesi; RMSEA: Tahmini ortalama karekök hatası; GFI: Uyum iyiliği indeksi; CFI: Karşılaştırmalı uyum indeksi; TLI: Tucker-Lewis indeksi; NFI: Normlu uyum indeksi; IFI: Artımsal uyum indeksi; AGFI: Düzeltilmiş uyum iyiliği indeksi

Güvenirlikle İlgili Bulgular

Çalışmamızda, madde-toplam puan korelasyon katsayılarının 0.30'dan büyük olduğu saptanmıştır. Ölçeğin tamamı için Cronbach's $\alpha = 0.78$ olarak bulunmuştur. Alt boyutlara ilişkin Cronbach's α değerleri ise; içsel motivasyon için 0.80, içe yansıtılmış motivasyon için 0.63, dışsal motivasyon için 0.61 ve motivasyonsuzluk için 0.60'tır (Tablo 3). Ölçeğin güvenirliği ek olarak Spearman-Brown (0.82) ve Guttman Split-Half (0.82) katsayılarıyla incelenmiş ve her iki katsayının da 0.70'in üzerinde olduğu saptanmıştır. Test-tekrar test analizi sonucunda, birinci ve ikinci uygulama ölçek toplam puanları ile alt boyut toplam puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($t = -1.115$, $p = 0.27$). İki test arasındaki Pearson korelasyon katsayısı 0.78 olarak bulunmuştur. Ölçeğin yanıt yanlılığı içerip içermediğini belirlemek için Hotelling'in T^2 testi kullanılmış ve $F = 53.780$, $P < 0.001$ (842.218) değerleri ile ölçeğin yanıt yanlılığı taşımadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Şekil 1. Hemşirelik Öğrencileri İçin Motivasyon Ölçeğinin Birinci Düzey Çok Faktörlü Doğrulamalı Faktör Analizi Modeli

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencileri İçin Motivasyon Ölçeğinin Alt Boyutlarının Madde Analizi ve Cronbach's Alfa Değerleri

Alt Boyut	Madde	Cronbach's Alfa	Madde-Toplam Puan Korelasyonu	Silindiğinde Alfa	Cronbach's Alfa
İçsel Motivasyon	M5	.80	.60	.76	
	M6		.59	.77	
	M11		.54	.77	
	M12		.57	.77	
	M16		.49	.79	
	M18		.58	.77	
İçe Yansıtılmış Motivasyon	M1	.63	.32	.61	
	M9		.36	.59	
	M14		.55	.45	
	M15		.41	.56	
Dışsal Motivasyon	M7	.61	.45		
	M20		.45		
Motivasyonsuzluk	M3	.60	.35	.54	
	M4		.36	.54	
	M8		.34	.55	
	M10		.45	.47	

TARTIŞMA

Ölçek Geçerliliğine İlişkin Bulguların Tartışılması

Kapsam geçerliliği, ölçüm araçlarının geçerliliğini test etmek için en sık kullanılan yöntemdir (Crestani, Moraes, ve Souza, 2017). Ölçeğin kapsam geçerliliği yedi uzman tarafından değerlendirilmiş, uzman görüşlerini değerlendirmek için M-KGİ ve Ö-KGİ kullanılmıştır. Bu çalışmada, ölçeğin M-KGİ değeri 0.96, Ö-KGİ değeri ise 0.96 olarak bulunmuştur. M-KGİ'nin 0.78 ve üstü Ö-KGİ nin ise 0.90 ve üstü olması gerektiği bildirilmektedir (Sousa, ve Rojjanasrirat, 2011). Bu sonuçlar, uzmanlar arasında bir uzlaşma olduğunu, ölçeğin konuyu yeterince ölçtüğünü ve kapsam geçerliliğinin sağlandığını göstermiştir. Ölçeğin orijinal çalışmasında Ö-KGİ 0.90 olarak bulunurken (Bulfone vd., 2021), Farsça versiyonunda 0.89 (Jalali, vd., 2024), Çince versiyonunda ise 0.90 olarak bulunmuştur (Li vd., 2023).

Doğrulamalı faktör analizi sonuçları incelendiğinde faktör yükleri ve uyum indekslerinin literatürde belirtilen sınırlar içerisinde olduğunu göstermiştir. Literatüre göre uyum indeksleri 0.80'dan büyük, RMSEA değerleri 0.08'den küçük ve χ^2/df değeri 5'ten küçük olmalıdır (Devellis, 2016). HÖMÖ'nin uyum indeksleri incelendiğinde bazı uyum indekslerinin (TLI = 0.88; NFI = 0.85) literatürde önerilen 0.90 eşik değerinin altında kaldığı görülmektedir. Tüm uyum indekslerinin >0.80, RMSEA değerinin 0.061 ve χ^2/df 'nin 2.224 olması modelin kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdiğine işaret etmektedir. Bu bulgular doğrultusunda, modelin mükemmel uyum göstermediği, ancak kabul edilebilir uyum düzeyine sahip olduğu söylenebilir (Tablo 2). Faktör yükleri incelendiğinde, tüm maddelerin yük değerlerinin 0.41 ile 0.78 arasında değiştiği ve tamamının kabul edilebilir alt sınır olan 0.30'un üzerinde yer aldığı belirlenmiştir

(Seçer, 2018). (Şekil 1). Ölçeğin orijinal versiyonunda $\chi^2/df=3.892$, RMSEA=0.06, TLI=0.83, CFI=0.90, Çince versiyonunda, $\chi^2/df = 2.738$, RMSEA = 0.073, NFI = 0.87, IFI = 0.91, CFI = 0.91, Farsça versiyonunda ise, $\chi^2/df= 2.23$ RMSEA= 0.061, TLI= 0.92, GFI= 0.93, CFI= 0.91, IFI= 0.94 olduğu saptanmıştır. Tüm versiyonların uyum indekslerinin belirtilen sınırlarda olduğu görülmektedir (Bulfone vd., 2021; Jalali, vd., 2024; Li vd., 2023). Çalışmamızda DFA sonuçları verilerin modelle uyumlu olduğunu, dört faktörlü yapıyı doğruladığını, alt boyutların ölçekle ilişkili olduğunu ve her bir alt ölçekteki maddelerin kendi faktörünü yeterli olarak tanımladığını göstermiştir. Bu çalışmada elde edilen DFA sonuçları, ölçeğin Türk hemşirelik öğrencileri popülasyonu için yapı geçerliliğini desteklemekte ve geçerli bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Ölçek Güvenirliğine İlişkin Bulguların Tartışılması

Ölçeğin zaman içindeki değişmezliğini değerlendirmek için test-tekrar test yöntemi kullanılmaktadır. İki test arasındaki süre, katılımcıların ilk testte verilen cevapları hatırlayacağı kadar kısa olmamalıdır. Bu nedenle, iki test arasında iki ila üç haftalık bir aralık önerilmektedir. Test-tekrar test güvenilirliği Pearson korelasyonu ve eşleştirilmiş t testi kullanılarak incelenmiştir (Souza, Alexandre, ve Guirardello, 2017; Sousa, ve Rojjanasrirat, 2011). HÖMÖ'nin test-tekrar test güvenilirliğini değerlendirmek için ilk uygulamadan üç hafta sonra 35 katılımcıya yeniden uygulanmıştır. Test-tekrar test puanları arasında anlamlı bir fark gözlenmemiştir. Test-tekrar test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif ve güçlü bir ilişki bulunmuştur. Ölçeğin orijinal versiyonun da ve Çince versiyonunda test tekrar test analizleri yapılmamıştır (Bulfone vd., 2021; Li vd., 2023). Ölçeğin Farsça versiyonun-

da ise sınıf içi korelasyon katsayısı 0.80 olarak bulunmuş olup yüksek düzeyde test-tekrar test güvenilirliğini göstermektedir (Jalali, vd., 2024). Çalışmamız sonucunda HÖMÖ'nin zamana göre değişmezlik güvenilirliğinin yüksek olduğu bulunmuştur.

Likert tipi ölçekler için Cronbach α güvenilirlik katsayısı hesaplanarak iç tutarlılık belirlenmektedir. Cronbach's α katsayısı 0.60 ile 0.80 arasında ise ölçek oldukça güvenilir, 0.80 ile 1.00 arasında ise ölçek yüksek derecede güvenilir (Kartal, ve Bardakçı 2018). Ölçek için hesaplanan Cronbach's α değeri 0.78 olup, alt boyutlar şu şekildedir: içsel motivasyon 0.80, içe yansıtılmış motivasyon 0.63, dışsal motivasyon 0.61 ve motivasyonsuzluk 0.60. Bu sonuçlar HÖMÖ ölçeğinin Türk örneklemini için kabul edilebilir düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir. Fakat alt boyutlara ilişkin Cronbach alfa katsayılarının (0.60–0.63) görece düşük düzeyde olması söz konusu bulgunun kültürel farklılıklar, madde sayısındaki azalma ve bazı alt boyutların sınırlı sayıda madde ile temsil edilmesi nedeni olabilir. Nitekim literatürde, Cronbach's α değerinin madde sayısından etkilendiği ve az sayıda maddeden oluşan alt boyutlarda daha düşük değerler elde edilebileceği belirtilmektedir (Hair vd., 2019). Bu nedenle, elde edilen değerler sınırda kabul edilebilir olarak değerlendirilmekle birlikte, gelecekte yapılacak çalışmalarda ilgili alt boyutların geliştirilmesi önerilmektedir (Cronbach, 1951; Hair vd., 2019).

Diğer ülkelerde yapılan sonuçlar (İtalya ($\alpha=0.90$) (Bulfone vd., 2021), Çin ($\alpha=0.86$) (Li vd., 2023), İran ($\alpha=0.88$) (Jalali, vd., 2024)) incelendiğinde de HÖMÖ'nin güvenilir bir ölçek olduğu görülmektedir. İç tutarlık güvenilirliğini ölçen bir diğer yöntem olarak yarıya bölme metodu kullanılmıştır. Araştırmada maddeler sıra numarasına göre iki gruba ayrılarak yarıya bölme ana-

lizi yapılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, iki yarı arasındaki korelasyon katsayısı 0.70'in üzerinde bulunmuş (Spearman-Brown-0.82 ve Guttman Split-Half-0.82) ve bu bulgu, ölçeğin her iki formunun da yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir.

Bir ölçeğin güvenilirliğini etkileyen tepki yanlılığı, katılımcıların ölçeği kendi görüşlerine göre mi yoksa toplum ya da araştırmacının beklentileri doğrultusunda mı cevapladığını test etmek için değerlendirilmektedir. Tepki yanlılığını değerlendirmek için Hotelling T^2 testi kullanılmıştır (Kartal, ve Bardakçı, 2018; Seçer, 2018). Hotelling T^2 testinin değeri 842.218 olarak bulunmuştur ($p < 0.001$). İstatistiksel olarak elde edilen sonucun anlamlı olması, tepki yanlılığının olmadığını, katılımcıların soruları kendi görüşlerine göre yanıtladıklarını ve yanıtlarının birbirinden farklı olduğunu göstermektedir. Ölçeğin orijinal versiyonunda da Hotelling T^2 testi yapılmış olup sonuç anlamlı olarak bulunmuştur (Bulfone vd., 2021). Çince ve Farsça versiyonlarında ise bu analiz yapılmamıştır (Jalali, vd., 2024; Li vd., 2023).

Güvenirlik için kullanılan bir diğer yöntem ise madde-toplam puan analizidir. Madde-toplam puan analizi, bir ölçekteki maddelerin ölçek veya alt boyutlarıyla ve birbirleriyle ne derece ilişkili olduğunu ve ölçülmek istenen kavramı ölçüp ölçmediğini gösterir. Madde-toplam korelasyon katsayılarının pozitif ve 0.30'un üzerinde olması beklenmektedir (DeVellis, 2016; Kartal, ve Bardakçı, 2018). Bu çalışmada, orijinal ölçekte yer alan bazı maddelerin faktör yükleri incelenmiş; S2 ($r=0.20$), S13 ($r=0.14$), S17 ($r=0.27$) ve S19 ($r=0.06$) maddelerinin faktör yüklerinin kabul edilebilir eşik değer olan 0.30'un altında olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, orijinal ölçek geliştiricisinin onayı alınarak söz konusu maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Ölçekten dört maddenin

çıkartılması süreci yalnızca istatistiksel ölçütlere değil, aynı zamanda kuramsal değerlendirmelere de dayandırılmıştır. Öz-Belirleme Kuramı çerçevesinde incelendiğinde, çıkarılan maddelerin ilgili alt boyutları yeterli düzeyde temsil etmediği ve düşük faktör yüklerine sahip olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda, söz konusu maddelerin ölçekten çıkarılmasının yapı geçerliğini güçlendireceği değerlendirilmiştir. Çıkarıldıktan sonra yapılan analizlerde maddelerin hem ölçek toplam puanı hem de alt boyut toplam puanı ile korelasyonlarının 0.30'den büyük olduğu bulunmuştur. Bu bulgu maddelerin hem ölçekle hem de alt boyutları ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle sonuçlar, ölçek maddelerinin değerlendirilmek istenen özelliği yeterince ölçtüğünü ve ölçek maddelerinin oldukça güvenilir olduğunu ortaya koymuştur. 20 maddelik orijinal yapıdan 16 maddelik yapıya geçişte alt boyutların kavramsal bütünlüğü korunmuş olmakla birlikte, madde sayısındaki azalma bazı boyutların içerik kapsamını sınırlamış olabilir. Bu durum, ölçeğin yapısal bütünlüğü açısından bir sınırlılık olarak değerlendirilmelidir.

Çin ve İran'da gerçekleştirilen HÖMÖ ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında, maddelerin faktör yüklerinin kabul edilebilir eşik değerlerin üzerinde olduğu saptanmıştır (Jalali vd., 2024; Li vd., 2023). Bu iki çalışmada da ölçeğin 20 maddelik orijinal formunun tamamının kullanıldığı görülmektedir. Bu farklılığın, ülkeler arasındaki eğitim düzeyi, kültürel özellikler, sosyoekonomik gelişmişlik, toplumsal yaşam biçimleri, değer sistemleri ya da araştırmaların yürütüldüğü dönemlere bağlı zamansal etkenlerden kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

Bu çalışma, Türkiye'nin batısında yer alan bir kamu üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerle yürütülmüştür. Dolayısıyla elde edilen bulgu-

lar, araştırmanın yapıldığı kurumun özellikleri ve katılımcıların verdikleri yanıtlarla sınırlıdır. Anket yönteminin kullanılması, çalışmada belirli ölçüde doğal sınırlılıklar oluşturmıştır. Ayrıca, örneklemin olasılıksız örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olması, örneklemin evreni temsil etme gücünü kısıtlayabilir. Bunun yanı sıra, çalışmada ölçüt geçerliği ve ayırt edici geçerlik analizlerinin, ölçeğin farklı gruplarda aynı yapıyı ölçüp ölçmediğini değerlendirmeye yönelik ölçme değişmezliği analizlerinin gerçekleştirilmemiş olması da çalışmanın metodolojik sınırlılıkları arasında yer almaktadır. Bu bağlamda, gelecekte yapılacak çalışmalarda farklı örneklemeler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin genişletilmesi ve ölçme değişmezliğinin test edilmesi önerilmektedir.

Çalışmanın güçlü yönü ise; geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracının Türk diline kazandırılmasıdır.

SONUÇLARIN UYGULAMADA KULLANIMI

Bu çalışma sonucunda, "Hemşirelik Öğrencileri için Motivasyon Ölçeği"nin Türk örnekleminde kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu belirlenmiştir. Eğitimciler bu ölçeği dönem başlarında uygulayarak öğrencilerin motivasyon profillerini erkenden belirleyebilir ve özellikle motivasyonsuzluk puanı yüksek olan risk grubundaki öğrencilere yönelik özelleştirilmiş rehberlik hizmetleri sunarak akademik başarıyı artırabilir, okul terk oranlarını düşürebilirler. Ders tasarımlarında içsel motivasyonu tetikleyen aktif öğrenme yöntemlerine odaklanılmasına rehberlik eden bu araç, aynı zamanda klinik rotasyon süreçlerinde öğrencilerin dışsal beklentilerinin (iş bulma kolaylığı vb.) ne ölçüde kalıcı bir mesleki aidiyete dönüştüğünü izleme imkânı sunabilir. Bununla birlikte bu ölçek, fakülte yönetimlerinin eğitim ortamını iyileştirmeye yönelik alacağı kurumsal kararlarda somut bir veri

kaynağı oluştururken, hemşirelik literatüründe öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin analiz edilmesine olanak sağlayan bir değerlendirme bileşeni olarak uygulama alanına katkı sunabilir.

Bilgilendirmeler

Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Yazarlar makalenin herhangi aşamasında mali bir destek almamışlardır.

Çalışma için bir devlet üniversitesinin Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulu'ndan izin alınmıştır (Onay Tarihi: 10.01.2024 Karar No: 2024/02-11).

Hemşirelik Fakültesi dekanlığından (22.12.2023) kurum izni ve araştırmaya katılmayı kabul eden öğrenci hemşirelerden sözlü ve yazılı onamları alınmıştır.

Yazar Katkıları

Araştırma dizaynı: GGA, EAY, GG, veri toplama: EAY, veri analizi: EAY, GG, literatür taraması: EAY, GGA, makale yazımı ve eleştirel inceleme: GGA, EAY, GG.

KAYNAKLAR

- Aboshaiqah, A. E., & Cruz, J. P. (2019). Quality of life and its predictors among nursing students in Saudi Arabia. *Journal of Holistic Nursing*, 37(2), 200–208. <https://doi.org/10.1177/0898010119834145>
- Acat, M. B., & Köşgeroğlu, N. (2006). Güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeği. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 7(4), 204–210.
- Arbabisarjou, A., Zare, S., Shahrakipour, M., & Ghoreshinia, G. (2016). Relationship between self-efficacy and academic achievement of Zahedan medical sciences students in 2016. *International Journal of Medical Research & Health Sciences*, 5(7), 349–353.
- Bakhshandeh Bavarsad, M., Hakim, A., Azimi, N., Latifi, M., & Ghalvandi, H. (2015). Nursing students' viewpoints about educational motivation and its related factors in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. *Research in Medical Education*, 7(1), 35–44.

- Bakker, E. J., Verhaegh, K. J., Kox, J. H., van der Beek, A. J., Boot, C. R. L., Roelofs, P. D. D. M., & Francke, A. L. (2019). Late dropout from nursing education: An interview study of nursing students' experiences and reasons. *Nurse Education in Practice*, 39, 17–25. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2019.07.005>

- Balkaya, N. A., Bilge, Ç., & Dönmez, S. (2022). İşbirlikli öğrenme ve interaktif eğitim yöntemlerinin hemşirelik öğrencilerinin motivasyon ve özgüvenlerine etkisi. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 8(1), 14–24.

- Bayrak, N. G., & Emirza, E. G. (2025). The effect of stress perceived in clinical practice on professional behavior in nursing students: a correlational and descriptive study. *Irish Journal of Medical Science*, 194, 1379–1390. <https://doi.org/10.1007/s11845-025-03989-2>

- Bulfone, G., Badolamenti, S., Biagioli, V., Maurici, M., Macale, L., Sili, A., & Alvaro, R. (2021). Development and psychometric evaluation of the motivation for nursing student scale (MNSS): A cross-sectional validation study. *International Journal of Nursing Education Scholarship*, 18(1), Article 20210034. <https://doi.org/10.1515/ijnes-2021-0034>

- Crestani, A. H., Moraes, A. B., & Souza, A. P. R. (2017). Content validation: Clarity, relevance, reliability and internal consistency of enunciative signs of language acquisition. *CoDAS*, 29(4), e20160180. <https://doi.org/10.1590/2317-1782/20172016180>

- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68–78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>

- DeVellis, R. F. (2016). *Scale development: Theory and applications* (4th ed.). Sage Publications.

- Doğan, S., & Yıldırım, D. (2019). İntörn hemşirelerde mesleki güdülenme kaynakları ve sorunları ile stres ilişkisi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 28(6), 418–429.

- Erol, Ö. (2020). Hemşirelik alanında lisansüstü eğitim alan öğrencilerin akademik başarı durumları ve etkileyen faktörler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 10(3), 608–614. <https://doi.org/10.5961/jhes.2020.401>

- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2019). *Multivariate data analysis* (8th ed.). Cengage.

- Jalali, A., Sharifi, A., Ezzati, E., Babaei, K., Chavoshani, F., Rahmani, S., & Moradi, K. (2024). Cultural adaptation and psychometric evaluation of the Persian version of the motivation for nursing student scale (MNSS). *BMC Medical Education*, 24(1), 1117. <https://doi.org/10.1186/s12909-024-05653-5>

- Karagüven, M. (2012). Akademik motivasyon ölçe-

ğinin Türkçeye uyarlanması. *Eğitim Bilimleri: Teori ve Uygulama*, 12(4), 2611–2618.

Kartal, M., & Bardakçı, S. (2018). Reliability and validity analyses with SPSS and AMOS: Practical examples. *Akademisyen Kitabevi*.

Labrague, L. J., McEnroe-Petitte, D. M., Fronda, D. C., & Obeidat, A. A. (2021). Resilience and coping strategies among nursing students: An integrative review. *Nurse Education Today*, 97, 104742. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104742>

Li, J., Yang, Z., Qi, R., Tan, M., Ji, X., Hou, B., & Zhang, H. (2023). Psychometric evaluation of the Chinese version of the motivation for nursing student scale (MNSS): A quantitative and cross-sectional design. *Nurse Education in Practice*, 71, 103690. <https://doi.org/10.1016/j.nepr.2023.103690>

Millanzi, W. C., & Kibusi, S. M. (2021). Exploring the effect of problem-based facilitatory teaching approach on motivation to learn: A quasi-experimental study of nursing students in Tanzania. *BMC Nursing*, 20(1), 86. <https://doi.org/10.1186/s12912-021-00583-8>

Mohamed, H. M. B., & Alsayed, S. (2021). Investigating relationship of perceived learning engagement, motivation, and academic performance among nursing students: A multisite study. *Advances in Medical Education and Practice*, 12, 351–369. <https://doi.org/10.2147/AMEP.S296590>

Mohamed, N. A., Ali, S. O., Ehrahim, E. E., Ahmed, A. L., & Wahba, A. M. (2024). Predictors of academic and clinical stress among nursing students. *SAGE Open Nursing*, 10. <https://doi.org/10.1177/23779608241234567>

Özdelikara, A., & Babur, S. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeyi ve etkileyen faktörler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 2–8.

Polit, D. F., & Beck, C. T. (2006). The content validity index: Are you sure you know what's being reported? Critique and recommendations. *Research in Nursing & Health*, 29(5), 489–497. <https://doi.org/10.1002/nur.20147>

Qing, P., & Wahid, P. R. B. A. (2025). Influence of self-esteem on academic achievement among college dance students in Changsha, China. *Research Studies*, 5(1), 116–122.

Rafii, F., Saeedi, M., & Parvizy, S. (2019). Academic motivation in nursing students: A hybrid concept analysis. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research*, 24(5), 315–322. https://doi.org/10.4103/ijnmr.IJNMR_177_18

Saeedi, M., Ghafouri, R., Tehrani, F. J., & Abedini, Z. (2021). The effects of teaching methods on aca-

demic motivation in nursing students: A systematic review. *Journal of Education and Health Promotion*, 10, 1–10. https://doi.org/10.4103/jehp.jehp_214_20

Salanova, M., Schaufeli, W. B., Martínez, I. M., & Bresó, E. (2021). Academic engagement and dropout intention among university students. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*. <https://doi.org/10.1177/15210251211063611>

Schober, P., Boer, C., & Schwarte, L. A. (2018). Correlation coefficients: appropriate use and interpretation. *Anesthesia & Analgesia*, 126(5), 1763–1768. <https://doi.org/10.1213/ANE.0000000000002864>

Seçer, İ. (2018). Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci: SPSS ve LISREL uygulamaları. Anı Yayıncılık.

Shen, Y., Spencer, D., Tagsold, J., & Kim, H. (2025). Integrating cognition, self-regulation, motivation, and metacognition: A framework of post-pandemic flipped classroom design. *Educational Technology Research and Development*. <https://doi.org/10.1007/s11423-024-10345-6>

Sousa, V. D., & Rojjanasrirat, W. (2011). Translation, adaptation and validation of instruments for cross-cultural health care research. *Journal of Evaluation in Clinical Practice*, 17(2), 268–274. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2753.2010.01449.x>

Souza, A. C., Alexandre, N. M. C., & Guirardello, E. B. (2017). Psychometric properties in instruments evaluation of reliability and validity. *Epidemiologia e Serviços de Saúde*, 26(3), 649–659. <https://doi.org/10.5123/S1679-49742017000300022>

Şencan, H. (2005). Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik. Seçkin Yayıncılık.

Tavşancıl, E. (2010). Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi. Nobel Akademik Yayıncılık.

Viottini, E., Ferrero, A., Albanesi, B., Acquaro, J., Bulfone, G., Condemi, F., D'Accolti, D., Massimi, A., Mattiussi, E., Sturaro, R., Conti, A., & Dimonte, V. (2024). motivations for enrolment and dropout of first-year undergraduate nursing students: A pilot multimethod study. *Nursing Reports*, 14(4), 3488–3504. <https://doi.org/10.3390/nursrep14040254>

Visier-Alfonso, M. E., Sarabia-Cobo, C., Cobo-Cuenca, A. I., Nieto-López, M., López-Honrubia, R., Bartolomé-Gutiérrez, R., Alconero-Camarero, A. R., & González-López, J. R. (2024). Stress, mental health, and protective factors in nursing students: An observational study. *Nurse Education Today*, 139, 106258. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2024.106258>